

**KONTAKTY ODDZIAŁU
Z ZAGRANICĄ****Raport z pogranicza polsko-ukraińskiej współpracy naukowej**

Motto: *Kontakty osobiste i współpraca naukowa stanowią najlepszy pomost budowy międzyludzkich i dobrosąsiedzkich stosunków międzynarodowych.*

Współpraca naukowa na pograniczu polsko-ukraińskim jest prowadzona aktywnie przez Oddział Polskiej Akademii Nauk w Lublinie od zarania jego działalności tj. od 1997 roku. Współpraca, zapoczątkowana przez prof. Zbigniewa Lorkiewicza – pierwszego prezesa Oddziału, rozwijała się i rozwija obecnie dynamicznie. Oddział był inicjatorem różnych form organizacyjnych współpracy, w tym poprzez Komisje problemowe skupiające wielu wybitnych naukowców z Polski i Ukrainy.

W ramach działalności Oddziału, we współpracy bierze udział wiele placówek naukowych z Polski i Ukrainy. Kontakty, bardziej lub mniej formalne, pogłębiają integrację osób i ośrodków naukowych wokół żywotnych problemów obu krajów. Polegają one na wymianie wzajemnych doświadczeń i prezentacji bieżącego stanu wiedzy podczas wspólnie organizowanych cyklicznych konferencji naukowych, a także na częstych kontaktach osobistych i publikowaniu oryginalnych prac naukowych w ciągłym wydawnictwie Oddziału – TEK Komisji, jak również przy współautorskich monografiach.

Problematyka współpracy dotyczy głównie dwóch dziedzin: motoryzacji i energetyki rolnictwa oraz polsko-ukraińskich związków kulturowych.

Motoryzacja i energetyka rolnictwa

Problematyką motoryzacji i energetyki rolnictwa zajmuje się Komisja Motoryzacji i Energetyki Rolnictwa Oddziału kierowana przez prof. Eugeniusza Krasowskiego. Propaguje ona nowoczesną motoryzację rolnictwa i związanymi z nią procesami technologicznymi wpływającymi na efektywność wykorzystania energii i ochronę środowiska. Z Komisją współpracują wybitni specjaliści z 75 ośrodków naukowych 16 krajów, przy czym wielu z nich (23) jest członkami Komisji liczącej 49 osób.

Komisja organizuje cykliczne konferencje naukowe w Polsce i na Ukrainie pod nazwami:

ENERGIA (Ropczyce 2007, Lublin 2008, Symferopol 2009, Ługańsk 2010, Lwów 2011),

MOTROL (Lublin 1997, 2009, 2010, 2011, Nałęczów 1999, 2001, Kijów 2003, Odessa 2005, Mykołajewo, 2007).

Organizatorzy konferencji:

- Polska Akademia Nauk Oddział w Lublinie, Komisja Motoryzacji i Energetyki Rolnictwa.
- Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie.
- Politechnika Lubelska.
- Wyższa Szkoła Inżynieryjno-Ekonomiczna w Rzeszowie.
- Wschodnioukraiński Narodowy Uniwersytet w Ługańsku im. Wołodymyra Dala.
- Narodowa Akademia Nauk Rolniczych Ukrainy w Kijowie.
- Narodowa Akademia Budownictwa Sanatoryjnego i Ochrony Przyrody w Symferopolu.
- Lwowski Narodowy Uniwersytet Rolniczy w Dublanach.
- Krymska Akademia Nauk.
- Państwowy Uniwersytet Rolniczy w Mykołajewie.
- Państwowy Uniwersytet Rolniczy w Odessie.

Konferencje organizowane na Ukrainie cieszą się dużą frekwencją (brak utrudnień wizowych dla Ukraińców, niższe koszty organizacyjne i uczestnictwa dla strony polskiej).

Oprócz konferencji naukowych organizowanych przez Komisję, wyjątkowo cenne są wydawnictwa (roczniki) Komisji: TEKA publikowane w języku angielskim i MOTROL również w językach rosyjskim, ukraińskim i polskim. Ich redaktorem naczelnym jest prof. Eugeniusz Krasowski.

Tematyka tych wydawnictw dotyczy m.in.:

- Badania maszyn rolniczych, ich konstrukcji i eksploatacji.
- Diagnostyki pojazdów i emisji produktów spalania.
- Energii odnawialnej i produkcji biopaliw.
- Energochłonności maszyn i technologii w przemyśle rolno-spożywczym.
- Modelowania procesów.
- Nowych technologii.

10 tomów TEKI wydanych do 2010 roku zawiera 603 oryginalne prace (ogółem 4 487 stron), 1224 autorów, zaopiniowane przez 590 recenzentów. Na szczególne podkreślenie zasługuje współpraca wydawnicza z wieloma uniwersytetami na Ukrainie, które oferują daleko idącą pomoc, np. w zakresie druku i upowszechniania. Podobna współpraca dotyczy czasopisma MOTROL, którego 12 tomów ukazało się do 2010 roku.

Na podstawie wymienionych tomów TEK opracowano dwie monografie w języku angielskim, grupujące prace o zbliżonej tematyce:

„MOTORYZACJA, ENERGETYKA ROLNICTWA I BUDOWA MASZYN”
Część I. Motoryzacja i eksploatacja pojazdów, Część II. Energia i jej racjonalne wykorzystanie, Część III. Konstrukcja maszyn. Motorization, power industry in agriculture and machines construction - Jan Gliński, Aleksandr Holubenko, Eu-

geniusz Krasowski. Polish Academy of Sciences Branch in Lublin. Lublin-Ługańsk 2010, ss. 437.

„EKSPLOATACJA MASZYN ROLNICZYCH, MODELOWANIE I NOWE TECHNOLOGIE” Część I. Eksploatacja maszyn rolniczych, Część II. Modelowanie procesów technologicznych, Część III. Nowe technologie. Exploitation of agricultural machines, modeling and new technologies Jan Gliński, Aleksandr Holubenko, Eugeniusz Krasowski. Polish Academy of Sciences Branch in Lublin. Lublin-Ługańsk 2010, ss. 638.

Wymienione monografie, poświęcone działalności wydawniczej Komisji Motoryzacji i Energetyki Rolnictwa (TEKA) w latach 2001-2010, zawierają streszczenia 603 oryginalnych prac wydanych w 17 tomach TEKI wraz z literaturą i indeksem ok. 14 tysięcy autorów, reprezentujących 75 placówek naukowych z 16 państw, w tym głównie z Polski i Ukrainy, współpracujących z Komisją Motoryzacji i Energetyki Rolnictwa Oddziału PAN w Lublinie. Streszczenia prac są pogrupowane w częściach poprzedzonych syntetycznym omówieniem ich problematyki.

Kolejną monografią, współautorstwa polsko-ukraińskiego jest „HYDRAULIKA - MASZYNY HYDRAULICZNE” (wydana w wersji polskiej i angielskiej), kompleksowo przedstawiająca zagadnienia dotyczące maszyn hydraulicznych o różnym przeznaczeniu. Hydraulika. Maszyny hydrauliczne. Aleksander Daszczenko, Jan Gliński, Eugeniusz Krasowski, Ilia Nikolenko, Stanisław Sosnowski. Wyd. Polska Akademia Nauk Oddział w Lublinie, Lublin 2010, 2011, ss. 385.

Należy nadmienić, że przedstawiane w wydawnictwie Komisji wyniki prac wybitnych autorów polskich i ukraińskich odznaczają się wysokim poziomem naukowym i aktualnością przedstawianych problemów o istotnym znaczeniu gospodarczym.

O tym, że wydawnictwa Komisji są cennym osiągnięciem naukowym świadczą listy gratulacyjne z kraju i zagranicy, które są zamieszczane w kolejnych tomach.

Polsko-ukraińskie związki kulturowe

Mniejszą, ale nie mniej cenną działalność wykazuje Komisja Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych kierowana przez prof. Mirosławę Ołdakowską-Kuflową. W skład Komisji liczącej 20 osób wchodzi naukowcy z Ukrainy: prof. prof. Stefan Andrusiw (Uniwersytet Lwowski), Dmytro Buczko (Uniwersytet w Tarnopolu), Lubow Frolak (Uniwersytet w Doniecku), Paweł Hrycenko (Narodowa Akademia Nauk Ukrainy w Kijowie) i Ihor Nabytowycz (Uniwersytet w Drohobyczu).

Komisja prowadzi intensywną działalność w zakresie dialogu kultur polsko-ukraińskich, a także polsko-ukraińskich powiązań językowych.

Są organizowane, wspólnie z KUL i UMCS w Lublinie, konferencje naukowe, m.in. *Studia Ingardiana*. Interpretacja tekstu literaturowego (cykliczna), *Język ukraiński poza granicami Ukrainy*, *Problemy nauczania języka ukraińskiego w dydaktyce uniwersyteckiej*, *Przeszłość i teraźniejszość Kościoła greckokatolickiego*, *Granice Europy*.

Dużym osiągnięciem Komisji był udział w tłumaczeniu z języka ukraińskiego na polski i wydania po raz pierwszy w Polsce ENEIDY I. Kotlarewskiego i po raz pierwszy w Polsce całości KOBZIARZA T. Szewczenki.

Komisja wydaje rocznik oryginalnych prac - TEKA Komisji w języku polskim i ukraińskim.

Podsumowanie

Współpraca Oddziału PAN w Lublinie jest wysoko oceniana przez stronę ukraińską, czego wyrazem są m.in. Dyplomy Honorowe Rady Ministrów Ukrainy i doktoraty h.c. uczelni ukraińskich przyznane prof., prof. Janowi Glińskiemu – Prezesowi Oddziału do roku 2010 i Eugeniuszowi Krasowskiemu – Przewodniczącemu Komisji Motoryzacji i Energetyki Rolnictwa Oddziału. Wymienieni zostali również wyróżnieni za współpracę z Ukrainą przez Prezesa PAN – prof. Michała Kleibera.

Warto nadmienić, że Oddział, a osobiście prof. Eugeniusz Krasowski, wykazując liczne kontakty i zainteresowanie strony ukraińskiej, angażuje się w inicjatywę utworzenia w Kijowie Stacji Naukowej PAN.

Intensywne i skuteczne działania Oddziału PAN w Lublinie, m.in. przez wymienione dwie Komisje, aktywizują współpracę naukową na pograniczu polsko-ukraińskim, zyskując duże uznanie strony ukraińskiej, przez co przyczyniają się do podnoszenia rangi i prestiżu Polskiej Akademii Nauk u naszego wschodniego Sąsiada.

Cytaty

Rada Ministrów Ukrainy nagradza Dyplomem Honorowym prof. Jana Mariana Glińskiego, prof. Eugeniusza Krasowskiego (2006): za aktywną działalność dla społeczności ukraińskiej, popularyzację historii i obecnych dokonań narodu ukraińskiego, osobisty pokaźny wkład do międzynarodowej współpracy dla wzmacniania autorytetu Ukrainy w świecie.

W. Janukowycz – Premier.

Słowo wstępne do KOBZIARZA (2008): Cieszę się, że poezja Tarasa Szewczenki znana wcześniej Czytelnikowi polskiemu jedynie we fragmentach, teraz zostanie udostępniona w postaci pełnego wydania. Chciałbym wyrazić głęboki szacunek i wdzięczność wszystkim, którzy uczestniczyli w dobrej sprawie – w tworzeniu tego ważnego przedsięwzięcia. Jestem przekonany, że pojawienie się pełnego wydania „Kobziarza” w tłumaczeniu polskim sprzyjać będzie pojednaniu Ukraińców i Polaków, wzajemnemu wzbogacaniu kultur i stanie się ważnym wspólnym wkładem w tworzeniu solidnej i wolnej rodziny narodów Europy. Niech słowo poetyckie wieszczki ukraińskiego Tarasa Szewczenki przyniesie polskiemu Czytelnikowi wiele przyjemnych odczuć i głębsze poznanie narodu ukraińskiego.

W. Juszczenko – Prezydent.

Jan Gliński